

อำเภอโกสัมพีนคร

คำขวัญ

ป่าสวยน้ำใส กล้วยไข่แสนหวาน แม่ปิงไหลผ่าน
อุทยานคลองวังเจ้า ชาวเขามากมี โบราณคดีลือเลื่อง
เมืองแห่งสาวงาม นามโกสัมพีนคร

บทร้อยกรองอำเภอโกสุมพินคร

โกสุมพิก่อนเป็นเมืองเก่าเล่ากล่าวขาน
มีคูน้ำคันดินรอรอบเรียงราย

เมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมกว้างสี่ร้อยเมตร
ก่อด้วยอิฐแต่ถูกรื้อและทำลาย

ลูกปัดแก้วลูกปัดแร่เวดินเผา
เครื่องมือเหล็กถลุงได้ใช้ทำกิน

บ้านคลองเมืองมีมนุษย์สุดสามารถ
พบหลักฐานงานปั้นแบบสุโขทัย

มีฐานะกิจอำเภอเนิ่นนานปี
หลายหน่วยงานร่วมตั้งชื่อสื่อความดี

มีตำบลสามตำบลน่าเรียนรู้
ลานดอกไม้ ของดีมีแน่นอน

อำเภอเล็กแต่ดูดีมีของเด่น
ทุกตำบลมีของดีถูกตีตรา

เอกลักษณ์สำคัญไม่ควรพลาด
รวมของดีไว้ที่โกสุมพิ

ร่วมสืบสาน “อุทยาน คลองวังเจ้า”
เขาน้ำตกเถื่อนถ้ำและลำธาร

ได้ขึ้นชื่อคือผืนป่าตะวันตก
ช้างชะนิหมีเลี้ยงผามาประชัน

พรรณไม้ดีมีสักสนสามใบ
ไม้กระบากมะค่าโมงเต็งรังเรียง

พื้นที่ใหญ่ในเขตคลองวังเจ้า
สูงระดับสามร้อยเมตรเป็นต้นไป

จุดสังเกตที่สำคัญนั้นควรเห็น
สู่ความหนาวความเย็นยิ่งถ่ายเท

เขาวังเจ้าวังกระสัง เขาปั้งใหญ่
เขาดอยเกี้ยวอีโละโคะก็สำคัญ

เขาเขาแข่งก็รวมอยู่ในผืนป่า
ไปศึกษาควรแจ้งแห่งผู้นำ

แหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารหลาย
คลองข้าวเจ้าคลองเต่าคลองน้ำแดง

คลองวังเจ้ากับทุกคลองมาบรรจบ

เมืองโบราณบ้านคลองเมืองเรื่องหลากหลาย
ล้อมด้านใต้ไปฝั่งขวาน้ำภูมิใจ

หลักฐานเสร็จซากเจดีย์ที่สูญหาย
ค้นคว้าได้จากเครื่องมือสื่อแผ่นดิน

ขวานขัดเงาแบบมีบ่าทำด้วยหิน
ภาชนะดินเผาเนื้อแห้งแกร่งกว่าใคร

จารึกก่อนประวัติศาสตร์ไม่ขาดหาย
ของเครื่องใช้แบบสมัยทวารวดี

ปัจจุบันมีอำเภอ เพิ่มศักดิ์ศรี
อำเภอนี้ก็คือ “โกสุมพินคร”

เพชรชมพู โกสุมพิ ที่เริ่มสอน
ฝีมือก่อนคนเก่าเก่าเล่าต่อมา

ทุกคนเห็นธรรมชาติช่วยรักษา
แหล่งศึกษาเพื่อลูกหลานทำงานดี

ธรรมชาติให้ออกาสวาดศักดิ์ศรี
ขึ้นแผนที่ประเทศไทยเป็นอุทยาน

ดินแดนเก่าเจ้าชุมทรัพย์หลายสถาน
สัตว์สำราญในป่าไม้นานาพรรณ

มีที่นั่งกึ่งกระทิงถึงสุขสันต์
ค่างวางนั้นพบนกเงือกหมอบมองเมียง

พบไม้ไผ่โมกมันชิงชันเหียง
ไม้พลวงเคียงตะเคียนทองสนสองใบ

เป็นภูเขาซับซ้อนดูอ่อนไหว
เทียบดูได้จากระดับน้ำทะเล

ชื่อ “เขาเย็น” สูงสุดยอดจุดหันเห
ปกคลุมเขาปางจะเลเขาสนพลัน

ตาครูบ่ใช่เขาหมิมีสีสัน
เขาผึ่งนั้นเขาขุนเขาเต่าดำ

มีอาณาเขตกว้างใหญ่อยู่ถ้ำ
พร้อมกับฟังคำบรรยายได้ชี้แจง

มาเป็นสาย คลองสวนหมาก อยากรถแลง
ห้วยเขาแข่งอีโละโคะก็เช่นกัน

ไหลมาพบแม่น้ำปิงสร้างสรรค์

ขอบพระคุณประโยชน์หนุนค่านันต์
“เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสนามเพรียง”
มี“เขาสน”ยอดสูงเด่นอุดมดี
ป่าสนเขาป่าดงดิบป่าเต็งรัง
มะขามป้อม มะยมป่าอย่างกำยาน
พลวงไม้แดงไม้ตัวไม้ยอป่า
มีไผ่รวกและไผ่ขางช่างนำกิน
พันธุ์สัตว์ป่าเขาสนที่อาศัย
ชะมดเม่นหมาจิ้งจอกหลอกเล่นพลาง
แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญนั้นมีมาก
ทุกหย่อมหญ้าเป็นที่ไว้ใช้ทำกิน
“ถ้ำเทพนม”ชมแล้วชวนหลงไหล
เปรียบงานวาดหลายหลากจากศิลปิน
ผนังหินงอกและย้อยลอยเป็นพุ่ม
มีครึ่งตัวที่เป็นรูปพระছে
“น้ำเขารู”ปรากฏการณ์ธรรมชาติ
เข้าด้านหนึ่งออกด้านหนึ่งถึงความยาว
“โป่งแก๊ส”พุน้ำร้อนจากโพรงหิน
มาบรรจบพบน้ำเย็นร้อนพอดี
“น้ำตกวังเจ้า”เราได้เห็นสายน้ำไหล
ละอองฟุ้งลอยฝ่าสายน้ำริน
“น้ำตกสมอกกล้วย”น้ำไหลผ่าน ที่ผาหิน อ่างรองรับ น้ำริน สิ้นชั้นสาม
น้ำตกมาแยกสองสายดูสวยงาม
“น้ำตกเต่าดำ”ขนาดใหญ่สูงที่สุด
ละอองขาวฟุ้งกระจายให้ได้ยล
เบื้องล่างมี แอ่งน้ำลึกขนาดเท่า
สี่เหลี่ยมเข้มน้ำลึกคือที่มา
“น้ำตกวังชมพู”อยู่สูงยี่สิบเมตร
ไม่เขี้ยวเข้มน้ำผ่านแอ่งน้ำไกล

เกาะเสื่อคือเกาะใหญ่ในน้ำปิง
มีเนื้อที่สี่ร้อยไร่ดีใจความ
ไม่ยั้งนายงป่าต้นตระหง่าน
พร้อมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัย
งานโอทอปหลากหลาย รายได้เสริม
เสริมอาชีพมั่นคงตรงพยายาม

ที่ประธานแม่ปิงผ่านโกสัมพี
พบสัตว์ชื่อ “เลียงผา”ได้ที่นี้
เนื่องจากมีไม้ป่าเบญจพรรณ
ป่าไผ่ ยังมีอยู่ดูสีสน
แต่วัชระวานसानหวายอินทนิล
รักกรฟากกล้วยไม้ดิบบริมห้วยหิน
มอสขึ้นอยู่ตรงซอกหินตีนกยาง
เช่นเสื่อไฟ เสือดาวและลิงค่าง
แมววิ่งข้างฟังกอนผีเสื้อบิน
นำมาฝากจากหลักฐานด้านทรัพย์สิน
ใช้เสร็จสิ้นคืนกลับสู่ทรัพย์แผ่นดิน
ปากถ้ำใหญ่ย่อยออกงอกจากหิน
มีเสาดินตั้งเป็นชั้นฉากลิเก
เป็นรูปทรงดอกบัวตูมมุมสวยเก๋
คล้ายถูกเสแสร้งสาปตราบนานเนา
น้ำสามารถผ่านเขารูในภูเขา
ประมาณเท่าหนึ่งกิโลไหลพอดี
หลังไหลรินจากกริมห้วยด้วยแสงสี
จึงเป็นแหล่งที่สัตว์ป่ามาหากิน
แผ่กว้างใหญ่ตกตามลานโขดหิน
แสงสาดสิ้นเป็นรุ่งพรายพาดผ่านงาม
คล้ายงาช้างไหลตามมาจากเบื้องบน
มาถึงจุดยอดน้ำไหลคล้ายหยาดฝน
เหมือนต้องมนต์เสน่ห์งามตระการตา
คล้ายตัวเต่าขนาดใหญ่ให้ค้นหา
จึงเรียกว่า“น้ำตกเต่าดำ”นำโชคชัย
น้ำเปรียบเก็จไหลรวมตัวแอ่งน้ำใหญ่
เปรียบได้ชมสระมรกตที่งดงาม

จากตลิ่งเลยทอดยาวไปกลางน้ำ
สง่างามภูมิประเทศสังเกตไกล
มีชาวบ้านทำเกษตรอยู่อาศัย
ส่งเสริมให้ชุมชนรายได้งาม
ช่วยเพิ่มเติมภูมิคุ้มกันห่วงที่สาม
ควรต่อตามด้วยเงื่อนไขคุณธรรม

กระถงลอยลานดอกไม้ ผลิตมาก
เปลือกมะพร้าวปาดเป็นฐาน ชาวบ้านทำ
กระยาสารท เกาะพิมูลเพิ่มพูนผล
หวานมันกรอบขอบอร่อยค่อยบรรจง
ตุ๊กตาเงาะปามีที่หน้าสวย
มอเสียดูผลิตไว้ได้มากมาย
ชุดชั้นในบ้านคลองเมืองลือเลื่องชื่อ
เหลือจากชุดเป็นเศษผ้ามาทำพรม
เกาะรากเสียดน้ำส้มหวานคั้นสดสด
มาตรฐานออยยอกล้ำทำทนาย
อาชีพหลักเกษตรกรรมสำคัญนัก
พริก ถั่วพูแดงไทยและพริกทอง
ทำสวนส้มกล้วยไข่ไร่อ้อยเสริม
ถ้ายามว่างออกรับจ้างยังมีแรง
เฟอร์นิเจอร์คืออาชีพอดงานสร้าง
โต๊ะเตียงตู้ประตูตั้งหน้าต่างมี
เพลงพื้นบ้านสานชีวิตความเป็นอยู่
เพลงกล่อมเด็กบอกให้รู้แม่ใส่ใจ
“เพลงฉ่อย” จากตำนานกล่าวขานบอก
แสดงคู่งานรื่นเริงร่วมงานบุญ
“เพลงฉ่อย” ของเกาะรากเสียด วังชมภู
ป่า “สมลิมลุมไทสง” แสดงมา
ที่กล่าวมาเพียงเรื่องย่อพอทนายทัก
เชิญสักครั้งผ่านมาเยี่ยมเยียนยล

ทำมาจากเปลือกข้าวโพดเพื่ออ้อมหน้า
ส่งประจำเมื่อมีงานลอยกระถง
หมั่นคิดค้นสนใจสูตรสิ่งประสงค์
แจ้งจำนงส่งประชันวันสารทไทย
มีแล้วรวยเพราะช่วยงาน ด้านค้าขาย
มีวางขายข้างทางเดินเชิญแวะชม
สนใจซื้อใส่ได้ทรงที่สวยงาม
ขายประสมกรอบรูปสวยด้วยไม้ไทย
น้ำแข็งบดผสมปั่นส่งร้านขาย
ตั้งชื่อได้เหมาะสม “ส้มเทียนทอง”
มีปลูกผักถั่วฝักยาวราวเดือนสอง
มันยกร่องผักกาดหัวและถั่วแดง
ทำนาเดิมพออยู่ได้อย่างเข้มแข็ง
บางคนแจ้งเลี้ยงหมูไก่ให้ซีพี
ร้านริมทางสี่ไม้อหลากไทรโทสนี่
สำคัญที่มีงานสวยด้วยจิตใจ
แหล่งเรียนรู้สืบตำนานอันแพร่หลาย
เพลงทั่วไปชายกรู่มกริมยิ้มละมุน
เป็นของลานดอกไม้ได้เกื้อหนุน
เป็นต้นทุนของหมู่บ้านสืบนามมา
หมู่บ้านคู่วัฒนธรรมนานหนักหนา
รวมป่าป่าและลุงลุงอีกหลายคน
ให้รู้จักอำเภอตินี้สักหน
เหมือนต้องมนต์เสน่ห์ดี “โกสัมพินคร”

บทอาขยานอำเภอโกสุมพินคร

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

โกสุมพินครระฉ่อนชื่อ
ธรรมชาติเลิศล้ำงามตา
สนามเพ็ริ่งเขาสูงอุดมเด่น
ยอดเขียดฟ้าชมไพรบนคีรี
ผลไม้ลือชื่อกล้วยไข่หวาน
มีเกาะเสื่อเอกลักขณ้อยู่เรียงราย
แหล่งเรียนรู้อุทยานคลองวังเจ้า
น้ำตกวังชมพูแสนเพลินตา

นามระปือลือเลื่องเมืองहरราชา
สมชื่อว่า “ป่าสวยรวยนที”
ป่าสนเบญจพรรณในท้องที่
เขตถิ่นนี้พฤษชาช่างมากมาย
ชวนเล่าขานรสนชาติน้ำซ้อชาย
ตรงกลางสายแม่น้ำปิงเนิ่นนานมา
ไทยภูเขากินถิ่นรักษา
สุขอรุณักหนาโกสุมพินคร

(ผู้แต่ง นางสาวชนิษฐา โภควัต นางสาวสมพร หงส์ยิ้ม นางสาวสุนันทา ปัญญาใส)

บทอาขยานอำเภอโกสุมพินคร

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

ขอหยิบยกคำขวัญอันมีค่า
มี “กล้วยไข่แสนหวาน” ทานชื่นใจ
แสนภูมิใจ “อุทยานคลองวังเจ้า”
“โบราณคดีลือเลื่อง” เคยรุ่งเรือง
คือข้อความ “นามโกสุมพินคร”
ในสมัยทวารวดีมีวัฒนธรรม
เอกลักษณ์สำคัญไม่ควรพลาด
รวมของดีไว้ที่โกสุมพิ
แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญนั้นมากมี
เป็นแหล่งเสริมอาชีพที่สร้างงาน

เริ่มคำว่า “ป่าสวย” และ “น้ำใส”
“แม่ปิงไหลผ่าน” ลงตรงสู่เมือง
ทั้ง “ชาวเขามากมี” มาต่อเนื่อง
สมกับที่เป็น “เมืองแห่งสาวงาม”
เป็นเมืองก่อนประวัติศาสตร์ในสยาม
ที่คุน้ำบ้านคลองเมืองพบเจดีย์
ธรรมชาติให้โอกาสवादศักดิ์ศรี
ขึ้นแผนที่ประเทศไทยเป็นอุทยาน
โอทอปดีกระทงลอยร่วมสืบสาน
สร้างถิ่นฐานคินสู่ที่ “โกสุมพินคร”

(ผู้แต่ง นางสาวชนิษฐา โภควัต นางสาวสมพร หงส์ยิ้ม นางสาวสุนันทา ปัญญาใส)